

HEINO WAKS
TEATRIARHIIV

573.
TARTU NAITEKUNSTI EDENDAMISE SELTS.

Näitemängude kogu

Nr. 5.

Ed 33974

VI

SURM.

Satyra 1 waatuses.

G u s t a w W i e d ' i j ä r e l e

H e i n o W a k s .

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

Tartus.

1915.

HEINO WAKS
TEATRIARHIIV

Ar 915
Wied

AR

Fr. R. Krootzweldi
nim. ENSV Riikik
Reamatukogu

86.068

O s a l i s e d:

MARENSTINE, Lars Anderseni lesk.

~~HANS JÖRGEN~~, tema 4 aastane poeg.

~~SÖREN ROSIN JEPPESEN~~, Marenstine wend.

~~NIELS~~, eestöötegija Anderseni talus.

RASMUS ANDERSEN, surnud Lars Anderseni wend,
taluomanik.

EMAND RASMUS, tema naene.

HANS-HENRIK ANDERSEN, surnud Lars Anderseni
teine wend, taluomanik.

EMAND HANS-HENRIK, tema naene.

KÖSTER SLOMAN.

KOSTRI PROUA, sündinud Jörgen.

TEENIJA TÜDRUK, Anderseni talus.

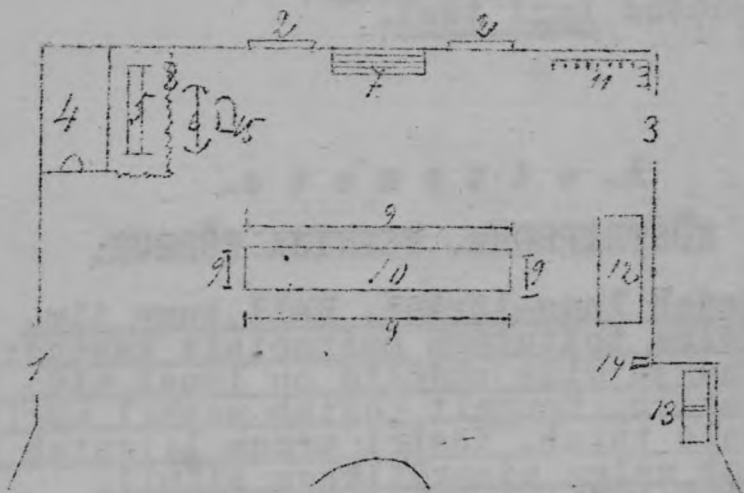
KOHT: Talutuba Daanimaal.

AEG: Olewik, hilja sügisel.

D e k o r a t i o n :

Talu tuba lubjatud seintega ja palgist suitse-
 nud laega; ilma kardinateta weiksed aknad ja
 mitte kõrged ukсед; punastest kiwidest ahi,
 suure eessuuga; eessuu ees plekk.

N ä i t e l a w a p l a a n :

1. Uks kööki.

2. Aknad.

3. Uks õue.

4. Ahi.

5. Woodi.

6. Häli.

7. Kuumut, sellel peal weike kastike, kaks
 wask lühtert põoleni põlenud künnalitega;
 harilik laua lamp; kuumuti kohal seinä
 peal surnud Lars Anderseni suur rünnä pilt,
 paar weikest pilti, häli kohal seinä peal

HEINO WAKS
 TEATRIARHIIV

- üks wananenud pilt, kujutab Kristuse kannatamist.
8. Hallikad musta kirja woodi kardinad, nii lühikesed, et woodi jalad alt wälja paistawad.
 9. Järid.
 10. Pikk laud.
 11. Seinä löödud riide warn.
 12. Wäike pruun laud ilma linata, mille pääl lihtne klaasist kapp seisab, kapi pääl suuted wõtmed.
 13. Suur kahe poolega riide kapp.
 14. Suur wanamoodi seina kell.
 15. Wana punutud tugi tool.

l. e t t e a s t e.

(12) KÖSTRIPROUA. TEENIJA. TÜDRUK.

(Wäljas sajab lume-lörtsi. Hall, tume ilm, laud on külma toitutega maitsetalt kaetud; ka mõned wiina ja õlle pudelid on laual, mida teenija korraldab. Kaugelt kostab wankri mürin, mis lähemale tuleb. Köstri proua liigutab last ja kuiwatab walge ninarätikuga silmi).

KÖSTRI PROUA (umbes wiiekümne aastane lüheldase kasuga paks naesterahwas ümariku näoga, linna moodi mustas leina riides, lepliku kõnega, hallid tugewad juuksed; wähe lühikesese nägemisega, aga ei kannan prille. Magawa lapse üle kumardades). Ja - jah! - Magama jäänud. (Waikus, kuulda koera haukumist). Koer haugub ... (Wanker peatab õues. Kurwalt). Juba tulewad...
Mis kell on?

TEENIJA (waadates). Kolm läbi.

KÖSTRI PROUA. On ka äg, et kõik mööda oleks!

TEENIJA (kööki minnes, pääliskaudselt). Jah!

Andku Jum -

KÖSTRIPROUA (istub tugitooli tagasi, laps teeb häält, säeb teda).

2. e t t e a s t e.

KÖSTRIPROUA, MARENSTINE, EMAND RASMUS
ja EMAND HANS-HENRIK (tulovad).

EMAND RASMUS (Kôhn, lüheda wõitu, haiglase näoga talunaene, nutab alati, räägib pool nuttes, musta-walget kirja lahtine jaki, tume undruk, tanu paas, walge linna sall olgadel). Tere ohtust! (Paneb oma päälisriided warna, niisama ka Emand Hans-Henrik).

MARENSTINE (47 aastane, tugewa wäljanägemisega taluaene; kahwatanud näoga, järsk otsekohene waade, juuksed siledad, lahk keskel; kerge walge otssesine; kannab musta kleiti-linnaulikonda; paneb oma üliriided kappi, wõtab siis tanu pääst, waatab teda, läheb kummuti juurde, wiskab selle kummutisse, wõtab säält walge polle ja seob ette).

KÖSTRIPROUA. Oh Jumal, ja - sääl ta nüüd magab!

MARENSTINE (ükskõikselt teda tähele panemata).
Seda teed läheme kõik...

(Wäljas koera haukumine ja wankri mürin).

EMAND HANS-HENRIK (wiiekümne aastane tugew, talupojaliku wäljanägemisega, järsk, kawal naesterahwas, kannab tume punast kleiti, olgade pääl, käiste ääres ja kaela ümber walge pits). Sääl nad ongi.

MARENSTINE. Siis on küll aeg, et söök lauale saaks. (Läheb kööki).

EMAND HANS-HENRIK ja EMAND RASMUS (lähewad hälli juurde, Emand Rasmus hakkab nutma, pärast istuwad laua juures olewale pingile seljaga rahwa poole, räägiwad matusest j.n.e.).

3. e t t e a s t e.

”
 ENDISED. SÖREN-ROSIN JEPPESEN. KÖSTER SLOMAN.
 (Siis kahekesi juttu ajades) RASMUS ANDERSEN
 ja HANS-HENRIK ANDERSEN.

SÖREN ROSIN (väikse kasvuga, 35 aastane loha-
 kas mehike, närviliste liigutustega kät-
 tes ja jalgades; juuksed ja wurrud mitte
 väga lohakad: ameti poolest tollasepp;
 kannab linna moodi riideid, kuid lohakalt;
 must wananenud pikk kuub, pruunid trii-
 bulised püksid, mitte moodis kowa kübar,
 koltuma löönud krae ja mansetid, wihma
 wari mitte uus ja madalad lihtsad saapad-
 kamasid). Ah! (Lund ära raputades!) Bä-
 ris koera ilm. (Kõik panewad oma päälis-
 riided warna. Sören Rosin ahju poole
 minnes, kuhu ta järgnewa kone ajal oma
 wihma wariju paneb ja kowa kübara ahju ot-
 sa pääle).

KÖSTER (umbes 50 aastane, harilik surelik,
 kõhn mees luni walge päega). Ja, need
 waesed meremehed!

SÖREN ROSIN. Minu pärast wõiks neid kurat
 wotta. Mispärast ei jää nad kuiwale maa-
 le? Ei, peab ikka rohkem saama, kui tar-
 wis on, nagu paks maanõuniku härra ütleb.
 Mis Rasmus?

RASMUS (tugew talupojaliku wäljanägemisega,
 lai habemik nägu, jämeda elukommetega,
 kuuskümne aastane; suured säärega saapad,
 tume hall omi koetud ülikond, kaelas wil-
 lane pikk saal, ots westi alt wäljas,
 mitte punikat wärwi kirin - wastab ilma
 järelemõttemata). Ja - a - -

KÖSTER. Maapäätiseid walitsejaid on mitmesugu-
 seid... nad on meie ülemad...

SÖREN ROSIN. Peda ütlete Teile, kuid Jumal
 teab! kust on siis need teised inimesed
 talnud? Just kui oleksid need härrad
 neid elanud rahwast oma taskutest wälja

raputanud, et meie -
 KÖSTER (rahustades). Armas Sören! On ülemaid
 ja alamaid, kuid üks on üle - - -

SÖREN ROSIN (wahale rääkides). Kas see ei ole
 naeru väärt? Mis Rasmus?

RASMUS (ei vasta).

(Selle aja sees on mehed ahju sup ette tulnud,
 säävad omale pliibi ja söödavad kasa, waikus).

HANS-HENRIK (alla 60 aasta wana, kohn, piks
 kaswaga, korrapärast loigatud habe, juuk=
 sed oredad, kosk päalagi wähe pallas,
 juuksed üle kammitud; oma koostud riidest
 must korrapäraliselt maa moodi tehtud üli=
 kond; lüme kohn krae, must pikk kasla si=
 de, tarwitab ninurätti, korrapäralised
 sääresaad; rahuliku wäljanägemisega
 reagiw kawatalt järelnoteidss, kuid mitte
 pikkamisi - juttu alustades). Tead sa Sö=
 ren, kas Marenstine täkku oma juures eda=
 si tahab pidada?

SÖREN ROSIN. Missugust täkku? Kui sa seda ar=
 wad, kes siin kui pärisomanik toimetab, -
 ma mõtlen Nielsi - seda peab ta edasi.

HANS-HENRIK. Seda saame näha!

RASMUS (kes siia ajani waikselt oma ette on
 istunud ja pliibu suitsetanud, jämedalt)
 Seda saame näha! Just kui mõni paruni
 härra kohe. Kirikaia juures, nina püsti,
 käed selja pääl ja silmadega nagu oleks
 meid kõiki korruga ära õgida tahtnud.

HANS-HENRIK. Niisuguse kerjaga peaksime meie
 küll walmis saama!

RASMUS (pörutades, mitte rusikaga). Saame kah!

SÖREN ROSIN. (Niiks kiites). Küll meie juba
 saame -

HANS-HENRIK. No, ja - kuid mina mõtlesin meie
 osahisuse täkku, tead sa, kas ta seda
 edasi tahab pidada?

SÖREN ROSIN (Teeb nagu ei oleks küsimust kuul=
 nud).

RASMUS. Sina Sören, sa peaksid seda ju teadma -

SÖREN ROSIN. Mina?

RASMUS (wihaselt). Ja, - sest sina oled ju nüüd tema käes olewa Larsi waranduse eestseisja.

SÖREN ROSIN. Ja, seda ma olen, igatahes!

KÖSTER (wahela segades). Armsad sõbrad! Üks õigus on olemas... (Wäljas tõstab tuult.)
Missugune ilm - päris ära wäsitab.

RASMUS. Mitte ilm, waid õpetaja oma pikka -

KÖSTER (katkestades). Kõigea pean kannatust

SÖREN ROSIN. Ja, ja - wäga õige!

RASMUS. Kannatust! (Naerab laialt.) Mis sina selle kohta ütled Hans-Henrik?

HANS-HENRIK. Mh - mh - (Waikus.)

KÖSTER (üleüldist juttu alustades). Ja, nii sängitasime siis Lars Anderseni mulla rüppe!

EMAND RASMUS (ohkab). Ah, ja -

SÖREN ROSIN. Wana paks maanõuniku härra oli ennast ka sinna wedanud ja maakonnaülem ka.

KÖSTRI PROUA. Jah, ma nägin kui nad siit mööda sõitsid.

KÖSTER. Ja, kõik olid ilmunud, et talle wiimast au ülesnäidata.

SÖREN ROSIN. See oli suurepäraline matus. Meie juba niisugust ei saa. (Waikus.)

HANS-HENRIK (puhub mõttes sigari suitsu üles)

RASMUS (äkitselt). Kus siis Marenstine on?

EMAND HANS-HENRIK. Köögis.

HANS-HENRIK (üheküljega laua juure istudes teise laua otsa). Ja!

SÖREN ROSIN. (on taha poole läinud). On see küll tugewa unega, see wäike Hans Andersen -

KÖSTER (jõuab kummuti ette sõnadega). Ah, ja! See ilmasüüta ussikene! Ta ei tea sellest midagi.

EMAND RASMUS (nuttab). Ah, ja...

KÖSTRIPROUA (kes oma mehe juurde on läinud).
Sloman.

KÖSTER. Mis sa tahad, mu südame laps?

KÖSTRIPROUA (tasa). Ära sa unusta -

KÖSTER. Mina ei unusta midagi, mu südame laps!
Mina ise - (räägiwad tasa edasi).

4. e t t e a s t e.

ENDISED. NIELS, (siis) MARENSTINE.

MARENSTINE (köögis). Mine aga sisse, Niels.

Nüüd peate sööma hakkama.

NIELS (33 aastane rahulise väljanägemisega laia õlgadega tugev mees; liikumises korralik ja mehine, rääkimises otsekohene, mitte järsk; tumepruuni kodutehtud riie- test ülikond, korralikud sääresaapad, ma- ha keeratud pehme kraega särk, kirju pikk west. - tuleb köögist sisse).

SÖREN ROSIN, (tehtud rõmuga). Noh, sääl sa ju oled, Niels! Tere täna teist korda! Mis- pärast sa meiega ühes koju ei tulnud?

NIELS (pomiseb midagi, kätt ei anna, läheb war- na juurde ja paneb omad päälisriided ja mütsi wara).

RASMUS (kõhatab oma ette).

HANS-HENRIK (tõmbab käed rusikasse, läbi hammas- te) Mh -

NAESED (sosistawad oma keskel).

KÖSTER ja KÖSTRIPROUA (waatawad kohmetult üks- teisele otsa).

MARENSTINE (tuleb samal silmapilgul supi kau- siga sisse /kapsta supp/, waatab inestades ühe otsast teise otsa, kuni ta Söreni pää- le peatama jääb).

SÖREN ROSIN, (kohmetult). Ma küsisin praegu Nielsilt, miks ta meiega ühes koos kiri- kuajalt kodu ei tulnud.

MARENSTINE. So! Küsisid sa seda? (Paneb kausi lanale). Nii, ja nüüd istuge ja sööge!

KÖSTER (läheb Marenstine juurde ja surub tall kätt).

MARENSTINE. Tänan Sloman, tänan! Jah, kõik peab

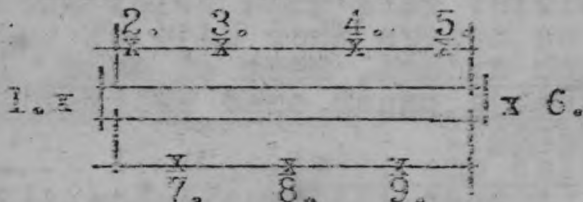
...wastu wõtma, mis sulle pääle pandakse.
 KÖSTER (wõtab uuesti käest kinni). Seda pea=
 me meie, emand Andersen, seda peame meie...
 Kuidas ütleb laul:

- 1) Mis waewab sinu südant,
 Mis ial nõuad ka,
 Küll sind siis juhib Issand,
 Kui end tal annad sa.
- 2) Ta tuuli, pilwi, taewast,
 Kõik hästi walitseb.
 Ta päästab sind ka waewast
 Ja s'a eest heolitseb.

MARENSTINE. Ja, ta aitab meid ikka. Teie söö=
 te küll meiega ühes, köstri härra? (toob
 lana otsa tagast hälli juurest tugitooli).

KÖSTER. Ja, hämeelega, emand Andersen.

MARENSTINE (kõigile seldes). Palun siis istu=
 ge emmeti ja hakake sööma! (Istuwad järg=
 nises korras, viimane istuja on Niels.
 Marenstine waatab weel enne põissi hälli).

- 1) Köster. 2) Marenstine. 3) Emand Rasmus.
- 4) Rasmus. 5) Sören Rosin. 6) Niels. 7) Kõse
 triipna. 8) Emand Hans-Henrik. 9) Hans-Hen-
 rik.

(Sööwad. Waikus. TRENIJA toob liha ja kartulaid.
 Oles on hobuse kabja piigin ja koera haukumia=
 ne. Kõik waatawad üles).

MARENSTINE (üles tõustes ja akna juurde min=
 nes). Kes see siis on? (Waatab). Ah
 Per-Nielsi sulane Sundbist.

RASMUS. Mis see siis tahab?

MARENSTINE. Nagu mäha, on ta endi mära täku
 juurde toonud.

RASMUS. Halb ilm selle jaoks.

NIELS (tõuseb üles, wõtab mütsi).

MARENSTINE (Nielsile). Wõiks kõlksi taha minna, sääl on ilma eest warjus!

NIELS. Jah! Jää sina, Marenstine, küll - (ära).

5. e t t e a s t e .

ENDISED. (ilma) NIELSITA.

MARENSTINE (tuleb ja istub Nielsi koha päüle, Sörenile). Wotta ometi liha, Sören, söö! SÖREN ROSIN Tänan öde, küll ma saan. (Waikus. Söowad).

RASMUS. Kas sa täkku enese juures edasi tahad pidada, Marenstine?

MARENSTINE (mitte järsalt). Jah.

RASMUS. Mh.

HANS-HENRIK (waatab Marenstinele otsa).

MARENSTINE. Kas see teile ei meeldi, et ta siin seisab?

RASMUS. No, ja -- aga nüüd, kus Lars surnud on --

MARENSTINE. Lars ei teinud sellega palju tege- mist, seda te teate ju väga hästi.

RASMUS. Oigus, seda ta küll ei teinud, aga Hans-Henrikul on hää koht tema jaoks.

MARENSTINE. Seda on minul ka! Ja mina ei an- na täkku ära, iseasi kui pääkcosolek seda ümber otsustab.

RASMUS. Hää, siis seda sa ei tee...

EMAND HANS-HENRIK. (oma taldreku päält üles waa- dates). Kas see on oigus, nagu inimesed räägiwad, et Sören-Rosin sina eestseis- ja on?

EMAND RASMUS. Mispärast tahad sina ennast sinna wabele segada, Johanne?

EMAND HANS-HENRIK. Maretse ise oma eest, Marie.

MARENSTINE. Kelle käest sa seda kuulsid?

EMAND HANS-HENRIK. Inimeste käest, kõik rüü- giwad! Kuna mina leiain, et üks sinu sur- nud mehe wendadest selleks kõige lähem oleks olnud?

MARENSTINE (weiksoit). Nähtawaste ei pannud! Lars seä tahole, kui ta Söreni selleks

määras.

Rasmus (Eritatult). Kas ta tõesti ise tema määras?

Marenstine . Jah.

SÖREN-ROŠIN. Ja mina ei teadnud sellest midagi.

RASMUS (kõrnatades). Waletad -

NAESED (waatawad hirmunult taldrikute püält üles).

KÖSTER (rahustades). Armas Rasmus!
(laps hällis hakkab nutma).

MARENSTINE (lõhe hälli juurde, armulikult).
Mis sa tahad Hans, üles tõusta?

Hans Jorgen (nuttes). Ei, ma tahan ma-agađa.

MARENSTINE (kiigutab teda).

(Lauas olejad on söömise järele jättnud).

MARENSTINE (hälli juurest). Kas juba söönud olete?
(Keegi ei wasta).

KÖSTRI PROUA. Onnistatud olgu tema, kes meile
"omast armust nii rohkesti jagab!

KÖSTER. Amen!

MARENSTINE (Köstri prouale). Kas sa ei tahaks
wäha sega poissi kiigutada? Kuni ma laua
äta koristän?

KÖSTER. Seda wõin küll mina teha, emand Ander-
sen, siis wõib minu wõike teid laua koris-
tamise juures aidata.

MARENSTINE (naeratades). Ja jah...

KÖSTRI PROUA. Ja seda mõistab Gloman!

(Hakkawad lauda koristama, teenija tuleb
abiks). Lauale jäetakse wähe külma suupistet
ja õlut, wiina).

RASMUS (Hans Henrikule). Lähme korjaks wälja
ja waatame seda looma, see on kõige parem,
enne kui pimedaks lähleb. (Köstri proua lähleb
noudega k...ki).

6. eteaste.

Endised, (ilma) Köstri proua ja Marenstineta.
(pärast) Marenstine.

SÖREN-ROŠIN. Jah, ja mina tulen ühes ja näitan
teed...

RASMUS (tagasi hoitud wihaga). Ma usun, et meie teed ise leiame.

EMAND HANS-HENRIK. Rasmus ja Hans-Henrik on juuba ammu enne seda siin talu õues olnud, kui sina ja sinu sugukond siia tulivad.

KÖSTER. Jah, sündinud ja -

HANS-JÖRGEN (hakkab hällis karjuma, tõuseb üles ja waatab woorastades köstri otsa). Kulat, sa ei oska kiigutada. (Hakkab nutma), (Köster ehmatab, jääb nõutalt seisma).

MARENSTINE (köögist hälli juurde rutates). Kas sa süüa tahad, Hans?

HANS-JÖRGEN. Ja-a-a (nuttes).

RASMUS. Noh lähme siis - (wõtab mütsi).

HANS-HENRIK. Jah! (lähewad).

SÖREN-ROSIN. Tulete ka kaasa, Gloman?

KÖSTER. Jah, hämeelega (lähewad).

7. e t t e a s t e .

MARENSTINE, EMAND RASMUS JA EMAND HANS-HENRIK.

MARENSTINE (on poisi hällist wälja tõstnud, pois on riides, ilma kuneta, paneb selle talle selga).

EMAND HANS-HENRIK. Küll on kõhnaks jäänud!

EMAND RASMUS. Ja see ei saagi terweks? (Poisil on parema poole põse pääl, all kõrwa lehe juures, werekasujas).

MARENSTINE. Põew põle Larsi surma wajutasin ma küll surnu käega mitu korda seda kohta.

EMAND RASMUS. Kas ta selle juures ei kisendanud?

MARENSTINE. Ta ikka kisendat, aga Sören hoidis teda kinni!

EMAND RASMUS. Tegid sa seda pahema käega? Pahema käega peab seda tegema.

MARENSTINE. Jah ikka pahema käega.

EMAND RASMUS. Kolm korda, alt ülesse?

MARENSTINE. Ja-a-

EMAND RASMUS. Ja ei aidanud? Aga Kresteni Pedersen sai selkombel oma kasujast lahti, kuna

ta enne mitme arsti juures oli käinud.
EMAND HANS-HENRIK. Ei aita sääl surra käsi mi-
dagi.

MARENSTINE. Ei aita?

EMAND HANS-HENRIK. Kuid kõhnemaks on ta jäänud!

EMAND RASMUS. Lars Andersen jäi ka ikka kõh-
nemaks, kuni ta - (ohates Oh Jumal - ja-a-
sa armas Jumal küll - kos - (nnaksab).

MARENSTINE. Tema on ju alles noor ja vähe pare-
maks on ikka saanud.

HANS-JÖRGEN. Ema, süüa ta'an. (Hakkab nutma).

MARENSTINE (pojale). Lähme siis kööki. (Viib
teda kööki ära).

EMAND HANS-HENRIK. Ega siis enam ei aita, kui
juba kõhnemaks hakkab jääma.

8. e t t e a s t e.

ENDISPD (ilma) MARENSTINE JA HANS-JÖRGENITA.
(Uksest tulewad) KÖSTER ja SOREN-ROSIIN- (siis
köögist) MARENSTINE.

KÖSTER. Kül... (ahju ette sooja minnes). Ime-
lik aastaseg, ei ole ta talw ei sügis.

SOREN-ROSIIN. Pange tähele, minu ettekuulutus
läheb täide - et nüüd külmale läheb.

MARENSTINE (tuleb köögist, ilma Hansuta, toob
kohwinõusid).

KÖSTER. Kas teie ka metsast puud ära tuua sai-
te? (Marenstinele).

MARENSTINE (kooraldab kohwinõusid laual). Jah,
ammugi juba.

EMAND RASMUS. Kord on meil kül, kord jälle
soe, kunagi ei ole hää, ikka leiame põhjust
nuriseda. (Mõttes). Kui temal on hää -

MARENSTINE (on kummuti juurde läinud). Arwad
sa Larsi? (paneb lambi põlema).

EMAND RASMUS. Ja-a (Tuul läheb väljas kõwemaks).

KÖSTER. Kuidko iseeneste oest hoolt, siis hoo-
litsotakse ka teie oest.

EMAND RASMUS. Jah. Tema ei tunne enam millest-
gi muret, kui hää on tema, kui hää---

MARENSTINE (otsib kummutist mähgi, Warkus).
 EMAND HANS-HENRIK (Marenstine juures.
 KOSTER (istub oma endise kõha peale laua ääres).
 SOREN (istub ahju oile pingi peale).

S e t t e a s t e .

ENDISED. (Tulewad) RASMUS JA HANS-HENRIK.

EMAND HANS-HENRIK. Marenstine, temal oli õige riidoid. Mis sa nendega mõtled teha? Mis neis saab?

RASMUS ja HANS-HENRIK (on laua juurde istunud, joowad kohwi. Rasmus istub koht 6, Hans-Henrik 5).

Marenstine. Mis neist peab saama?

EMAND HANS-HENRIK. Waat', mina mõtlesin, kui neid kuhugile tarwitada ei saa, siis -

MARENSTINE. Mul on ju ometi pois olemas.

EMAND HANS-HENRIK. Jah, wäga õiga, ju-a-

RASMUS. Noh, kewadel wõtad sa küll omale walitseja, mis, Marenstine?

MARENSTINE. Ma arwan, Niels jüüb siia... Ta ei wõi nuriseda, et tal siin halb oleks.

RASMUS (pilkega). Ei, seda ta ei wõi. Meie oma wahel arwasime, et Söri-Peter oleks wõinud siia tulla, kui sul -

MARENSTINE (imestades). Söri-Peter? Ei. Mina olen Nielsiga päris rahul.

EMAND HANS-HENRIK. No-jah, Marenstine. Kuid inimesed räägiwad (annab oma mchele märku edasi rääkida).

HANS-HENRIK. Jah, Inimesed räägiwad, et sina Marenstin -

MARENSTINE. Mis nad räägiwad? Lase nad räägiwad, Hans-Henrik.

RASMUS. Mina olen ka hümeelega walmis sins oma nõuga aitama, kui sul seda tarwis peaks olema?

MARENSTINE. Selleks on mul ju Sören!

SOREN-ROŠIN (jahmatades). Jah, mina olen ju, armas öde.

HANS-HENRIK. Mis -

RASMUS. Niisugune kedara koputaja, mis see ka
 talupidamisest teab -

SÖREN-RODIN (tahab midagi õige äritatult wa-
 chele ütelda).

KOSTER. Minu armsad! Kui mina oma mõ teid
 selle asja awaldada tohiks, emand
 Andersen, siis - minu arwates oleks küll
 Hans-Henrik ehk Rasmus selleks kõige ko-
 hasemad, sest nemad on ju sündinud põllu-
 pidajad, kuid -

MARENSTINE (ükskõikselt). Kull meie juba wal-
 mis saame.

RASMUS. Ja, Kõstri, ütelge ometi teie, kas ei
 ole meie siin talus sündinud, kaswanud -

MARENSTINE (ilma äritseta). Ja, seda te ole-
 te, õige. (Tugewalt). Aga talu on minu ja
 minu poja Hans-Jörgeni oma.

HANS-HENRIK. Selle hoorapoja - ?

MARENSTINE (terawalt). Wälitse oma suu üle,
 Hans-Henrik.

10 e t t e a s t e .

ENDISED. NIELS.

NIELS (tuleb).

EMAND RASMUS ja HANS-HENRIK (istuwad taga
 hälli juures juttu ajades).

MARENSTINE. Noh, mis on?

NIELS. Jäeb õõseks siia.

MARENSTINE. Ja sulane läheb ära?

NIELS. Ei.

MARENSTINE. Jah, keegi peab ikka juures olema.

NIELS. Seda ütlesin mina ka.

MARENSTINE (istub koht Nr.3).

KOSTER. Marini Hansenil on aga õnne olnud,
 nagu ta ise ütleb. Ta on oma wana mära Tul-
 strupi ära müünud.

SÖREN-RODIN. Kuidas see wõimalik oli? (Naerab).

KOSTER. Jumal seda teab.

NIELS (on istunud koht Nr.7).

MARENSTINE. Ja mis ta sai toma cest.

KOSTER. Kaks sada krooni, nagu kuulsin.

RASMUS. Ta hoidis ju jalga.

KOSTER. Paar nädalat enne turule wiimist ei ole

KÖSTER. Kaks sada krooni, nagu ma kuulsin.

RASMUS. Ta hoidis ju jalga.

KÖSTER. Paar nädalat enne turule wiimist ei ole ta teda enam sõiduks tarwitanud, waid ainult söötud.

SÖREN-ROSIN (naerab lõbusalt).

MARENSTINE. Ja kes ta ära ostis?

KÖSTER. Kindlaste ma ei tea, ta ütles ainult: "minu weel mõistan", aga nagu kuulda, olewat keegi kammerjunkru Hesselbergist olnud, ta tahtnud ämale ratsa hobust saada.

SÖREN-ROSIN (õige lõbusalt naerdes). Hii-hii.- Niisuguse piimajunkrula oli see päris kohane, nad on seda ausalt ära teeninud, et nende terawad ninad ka wähe määrida saab.

RASMUS. Sa oled wäga kättotasumise nimulene a r m a s Sören.

SÖREN-ROSIN (naerab lõbusalt). Küll mind neile näitaks.

RASMUS. Taltsuta ennast. Nüüd oled sa ju ise ka suureks härraks saanud. Eestkostja härraks!

SÖREN-ROSIN. See wihastab sind küll, et mina see olen, a r m a s Rasmus! Mis?

EMAND HANS-HENRIK. Ära suurusta, Sören, sa unustad, et sa siia ei kõlba, ei nummer üheks, weel wähem nummer kahöks, sest sinu oled ju liiga wäike selleks, et Lars Andersoni riided sulle kõlbaks!

NIELS (tuksatab, joob).

KÖSTERI PROUA (tuleb köögist saiadega taldrokul).

MARENSTINE. Sinul, Johanne, näib neid raske olema unustada.

EMAND HANS-HENRIK. Mina ei sa nii kergelt unustada nagu sina.

MARENSTINE (ägedalt). Mida olen mina unustanud?

KÖSTERI PROUA (kes saiad lauale on pannud, paneb käe Marenstine'ole pääle, tahab midagi ütelda).

MARENSTINE (raputab käe ära). Ma usun emeti,

- et ma paremees omas majas olen.
- SÖREN-ROSIIN. Ja, ja - kas võib keegi meie taht-
mise vastu olla, siin -
- MARENSTINE. Pea sina oma suu, Sören. Küll mina
ise enese eest vastan.
- HANS-HENRIK. See on terve sugukonna teotus,
Marenstine.
- RASMUS (rusikaga pörutades). Õigus, meie kõik
saame sinu läbi teotatud!
- MARENSTINE. Siis on see küll teie eneste süü.
- EMAND HANS-HENRIK. Sina, Rasmus, ei ole kel-
legi mees, sind sõlmab iga teenija lippe-
kas läbi.
- RASMUS (pörutades). Minu ei ole mees?
- KOSTER. Mina armsad! Lubage minul ka sõna
ütelda, ma -
- RASMUS (uriseb midagi oma ette).
- KOSTRI PROUA. Armas mees, ma arvan, sull ei
„oleks tarwis sinna wahela segada.
- KOSTER (teeb käega ägeda liigutuse). Tee mulle
seda meelehõõd, mu armas laps, ja waiki sil-
mapilguks.
- KOSTRI PROUA (lähleb).
- KOSTER (soisab üles, nagu enne). Lubage mulle
sõna lepitusõks ütelda, üks tõsine sõna,
emand Andersen!
- EMAND RASMUS. See oleks küll kõige õigem.
- MARENSTINE. So?
- KOSTER. Nüüd, kus te üksinda elus seisate, ke-
set tallitust ja tegewust, nüüd kus terve
suur talu tööjuhatamine ja hool ainult teie
õlgadel seisab, leiab mina päris õige ja
kasutoowa olema, kui teie niusuguste tublide
inimeste ja päälegi sugulaste nõu kuulda
wotaksite, kes kõike seda hääst südamest
walmis andma on.
- EMAND HANS-HENRIK. See on õige!
- KOSTER (odasi rääkides). Ja mina arwan, et see
iscäraniis nüüd just tarwilik on, kus, nagu
ma tähendasin, Lars Anderseni enam ei ole.
- MARENSTINE (waljuult, küsides). Meie tahame omc=

ti Lars Anderseni rahusse jätta, sinna kust ta on? Eks ole, Sloman?

EMAND HANS-HENRIK. Sina tema nime ju häämeeliga kuulda ei taha.

MARENSTINE. Surnud on surnud, — seda mõtlen mina.

HANS-HENRIK. Ja rõõmustad ennast selle üle!

KOSTRI PROUA. Istu ometi armas mees!

KOSTER. Ma pean ometi rüükima, sa rumal laps!

KOSTRI PROUA. Ei, sa ei tohi ennast selle asja ja sekka segada.

KOSTER. Noh, siis Jumala nimel! (Istub)

NIELS (tõuseb äkki üles ja läheb EÕÕKI).

RASMUS ja HANS-HENRIK ja EMAND HANS-HENRIK (naeravad pilkavalt).

(Waikus).

l l e t t e a s t e .

ENDISED (ilma) NIELSITA.

HANS-HENRIK. Marenstine, kas sa arwad, et meie ei tea, kes sa ollid?

EMAND HANS-HENRIK. Täias tüdruku lipukas.

HANS-HENRIK (annab naesole waikimiseks märki).

Wõi arwad sa, et meil see teadmata on, kuidas sa siis elasid, kui Larsi naene oolid?

RASMUS. Libu!

HANS-HENRIK. Wait!

MARENSTINE (nuttab).

HANS-HENRIK. Wiisteistkümmend aastat olite paaris olnud, kahheksa, nii nagu algusel paari läksite. Aga ühel korral leidis noor perenaene, et wana cesttötegiija enam ei kõlba, oli liiga wana, kuna teda aga weel praegugi siin ümberkaudu kui tublimat tötegiijat tuntakse, aga ta oli ju wana, ja õiglane. Siis tuli Niels ja sündis ime, sest see on tõesti ime, kui haigel ja tööst

kurnatud 76 aastaselt mehelt naene poja saab.
 Ja sina julged meile rääkida talust ja te-
 ma perenaise õigustest.

MARENSTINE (ei nutta enam, viskab pää selga).

Ja, seda ma julgen!

HANS-HENRIK (äritatult)¹ Meie kaebame ja siis
 hakkab protsess - soo, nüüd sa siis tead,
 mis sul, Marenstine, meie poolt oodata on.

MARENSTINE (julgelt). Hää, ähwarda aga sina!

RASMUS (möirgades). Sina. Sa oled ennast Niel-
 sile kaela riputanud. See ei ole sugugi mi-
 nu surnud wenna Larsi poeg. Sa oled teda
 petnud!. Ja meie nõuame õigust.

MARENSTINE (äritatult). Sinu suu saadab sind õnnetu
 õnnetusesse.

EMAND HANS-HENRIK. Tema ütleb seda, mis meie
 kõik ütleme.

MARENSTINE (äritatult ülesseistes). See on ära-
 neetud wale. Tehke selgeks, kui te saate!

SÖREN-ROSIIN. Jah, tehke selgeks, tehke selgeks,
 seda ütlen mina ka.

MARENSTINE. Ka s i n u l ei ole siin midagi
 ütelda.

KÖSTER (wälja sirutatud kättega üles tõustes).

Minu sõbrad - minu armsad sõbrad...

EMAND RASMUS (nuttes). Teie... siin... Rasmus...

Teie kõik... leina majas, olge tänagi üks-
 meeles, kas oleks Lars seda -

RASMUS (põrutades). Sina ole wait. Sinu arwamist
 ei ole keegi küsinud.

EMAND RASMUS (laseb pää laua püüle, nutab).

EMAND HANS-HENRIK (on taha hälli juurde istu-
 tunud. Wäljas hulub tuul).

RASMUS (nõudwalt). Tahad sa tuhat krooni wäl-
 ja maksta?

EMAND HANS-HENRIK. Tuhat krooni igaühele!

HANS-HENRIK. Siis waikime selle asja surnuks.

MARENSTINE. Missuguse asja?

KÖSTER. Emand Andersen, teie peaksite -

MARENSTINE. Missuguse asja, küsin ma wool
 kord? Mis teie tahate minud? (üles seisisnud).

KÜSTER. Armas Enamd Andersen, tehke rahu, see on nii ilus, kui terve sugukond rahus ja üksmeelses elavad (on üles tõusnud).

KÖSTRIPROUA (paludes). Oh, armas mees -

KÖSTER. Jätta mind, armas laps. (Läheb kummu=
ti juurde).

EMAND HANS-HENRIK. Igatahes oled sina see, Ma=renstine, kes meie sugukonna hübisse on saanud.

SÖREN-ROSIIN. Sind äritavad küll kõige enam Lar=si riided! - Siis anna ta üle ometi, öde, paar wanu püksa.

MARENSTINE (mängib selle tooli juures, kus Köster istus). Sina, Sören, jäta oma ruma=lad naljad.

RASMUS (Marentinele). Noh?

HANS-HENRIK. Tuhat krooni iga ühele!

RASMUS. Meie ei nõua, ju, et sa kõik korraga peaksid wälja maksma. Ei.

EMAND-HANS-HENRIK ja HANS-HENRIK. Ei!

EMAND HANS-HENRIK. Meie ei ole ometi ilma mõis=tus=ta.

MARENSTINE (temale). Kas sina ka tahad? (Is=tub loht Nr. 1).

HANS-HENRIK. Meie anname sulle aega. Kui sa ka=he aasta jooksul kõik ära maksad -

RASMUS. Wiissada igaks tärminiiks.

MARENSTINE (pilgades). Kas ei peaks ma teile ka protsenta maksma!?

RASMUS. Ei, ei -

HANS-HENRIK. See tähendab muidugi, siis mitte, kui raha tärminiiks ära maksad.

MARENSTINE (jääb mõttesse). Lühike waikus).

KÖSTER. Noh, armas enamd Andersen, mis wastate nüüd oma armsa sugulastele?

MARENSTINE (Sörenile). Mis sina sellest asjast arwad?

SÖREN-ROSIIN. Ja, see on suur summa, suur summa, armas öde!

MARENSTINE. Tõesti see on suur summa. Kaks tuhat krooni. Ja küsimus on: mis selle eest saab?

Hans-HENRIK (imestades). Mis selle eest saab RASMUS (wihaselt). Mis selle eest saab (horruga). MARENSTINE. Jah, ma mõtlen, ega keegi oma raha tulde ei wiska ometi, selle eest peab ka midagi saama.

HANS-HENRIK. Selle eest saad sa talu.

MARENSTINE. Mina saan talu? Missuguse talu?

RASMUS (wihaselt). Ja, ja sina saad ju selle talu siin.

MARENSTINE (rahuliselt). See on mul juba. Wõi tahate, et ma selle teile ära pean andma?

RASMUS (üleskarates, lööb rusikaga wastu lau-da). Sina warga naene!

HANS-HENRIK (litsub ta pingile tagasi). Istu Rasmus! (Marenstinele). Kas sa tahad need kakstuhat krooni maksa, siis oleme nõus, rahu pidama?

MARENSTINE. Kui ma ainult sellest aru saaksin, mille eest pean ma need kakstuhat krooni maksuma, mida teie tahate?

RASMUS (üleskarates, rusikaga põrutades). Selle eest, et sa meile otse suu sisse oled walestanud.

NIELS (tuleb kõrgist, pois süles, paneb hälli magama. Istub kiigutab).

EWAND HANS-HENRIK (tuleb hälli j urest ära, waatab weel sinna põlglikult järele).

SÖREN-ROSIIN. Tehke õigeks, tehke õigeks!

HANS-HENRIK. Kui sa poega saanud ei oleks, oleksi-meie meie pool talu saanud!

MARENSTINE. Aga ma sain ta ometi. Ta on ju olemas, armas Hans-Henrik!

SÖREN-ROSIIN. Ja ta on olemas, hi, hi, hi, ta on olemas.

HANS-HENRIK. Aga inimesed ütlevad -

Marenstine. Mis lähewad mulle inimeste ütelu=
sed korda! (õstri poole). Ütelge meile,

Sloman, et nad teaksiwad, mis õigus on, ütelge neile, kes käis minu lapse Hans-Jör-
geni sündimist teatamas?

KÖSTER. Ma räägin õigust jumala ja inimeste

- ees: See oli kadunud Lars Andersen.
- MARENSTINE. Noh, ja mis ta ütles sel korral? Wahest ta nuttis?
- KÖSTRI PROUA. Ei, ta ei nutnud! Ta tuli enne minu juurde ja küsis Sloman'i järele, oli rõõmus, naeris ja ütles malle lõpusas tujus: Te peaksite teda nägema, tulge ometi sinna ja waadake kord seda poissi, proua Sloman! Ta on nii waga teie Mathilde sarnane. Eks ilus tükk tööd -- (läheb segasoks). Ei - ei, ja - ma ei taha enam edasi rääkida, mis ta weel ütles.
- MARENSTINE (kõstrile). Ja mis on kiriku raamatusse kirjutatud, härra Sloman? Utelge seda neile ometi.
- KÖSTER (ühetoonilise häälega). Püri-loha omaniku Lars Anderseni ja tema abikaasa Marenstine, sündinud Jepperseni poeg, Hans-Jörgen.
- SÖREN-ROSIIN (wäljakutsuwalt). Kas saate nüüd aru, kas tahate weel selle wasta wälkida? (Näitab hälli poole, naerab). Hi, hi, hi!
- MARENSTINE. Woh, nüüd wiite siis oma protsessi algada, kui teil selleks te htmist on!
- RASMUS (wihaselt, meeletult). Ja, seda ma tahame! Sina oled Lars'i petnud! Sa oled tal- le otse näkku waletanud. Sina ja Niels, teie mõlemad olete teda petnud, sina ja Niels, sina ja Niels -
- NIELS (kargab üles). Mis -
- MARENSTINE. Wait. Pidage oma suud ja sina ise- äranis, Rasmus, ära ennast liiga ärita. Ja nüüd tahan ma teile midagi ütelda, teile ja kõigile, kes selle maja rahu rikuwad, oma söimamiste ja ähwardustega. Kui mina Lars Anderseni wasta ülekohutune olen olnud, ükskõik kuidas, siis tahan ma seda Jumala ja inimeste ees wastutada, ja kui ma wale- tan siis kuiwagu koel minu suus, ma ei ole seda olnud ja se le pääle wain ma wanduda. - Nüüd teate teie kõik! Ja kui see teile au teeb mind kohtusse kutsuda, siis tehke seda,

kuid teadke, seda ma ütlen teile, mina järel ei anna, kas wõi wiimase hinge tõmbuseni. (tasasemalt). Teie olote mind juba sest silmapilgust päle, kui ma siia talusse tulin wihkanud. Ja kui ma Lars Anderseni naoseks sain, siis ei leidnud teie enesel enam muud ülesannet, kui et minu elu kibedaks teha. Jgal pool mustasite mind, nii kaugele kui teie keel rahwa sekta ulatas. Seele päle ei mõtelnud keegi, et mina, kui ma siia tuln weel alles laps olin, elule täiesti tundmata, mahajäätud waenelaps, kellel päle katkise särgi midagi ei olnud. Nii kaua kui Lars Andersen elas, kannatasin ma kõik Teie poolt, aga nüüd on sellega lõpp. Ma ei tahta enam midagi kuulda.

EMAND HANS-HENRIK. See on aga õigus!

MARENSTINE (edasi). Mis on õigus? Kas see on õigus, et mina oma ilusamad eluaastad selle äraelanud mehe juures pidin mööda saatma, kuna ta hääks arwas mins oma naoseks teha. Ja kas ma ei täitnud oma kohut, kes on need wiimased kümme aastat seda kogu majapidamist siin juhtinud, karjalaudast kuni kõige wiimase ni põllu peenrani? Kõige selle päle waatamata, mis teie keeled minust tegiwad. Kuni wiimase hinge tõmbamiseni ei lahkunu d mina tema kõrvalt ja see on, mis teid meeletuks teeb. Ja nüüd tulete oma kõige mustumate juttudega, et mind ja minu poega määrada, meid maanteele ajada, et aga oma kukkurt täita, sellega mis mitte tilka teie higi ei maksa. Teie tahate minult ja mu pojalt pääwarju wõtta, tõmmake ometi särgid ka meil seljast maha, sest need on Lars Anderseni talu riidetest tohtud. Riideid ei ole mul niikuinii enam, sest neid kogub Hans-Henrik oma perekonnale. Hundid - kiskjad nuumatud hundid!! (Waikus).

SÖREN-ROSIIN (naerab). Hi, hi, hi!

KOSTER (kõhatab).

RASMUS (rüsikaga laua pihta lüües). Kurat...

MARENSTINE. Ärge mõtelge, et nüüd, kus Lars mulla all on, siin igal ühel waba woli teha on, mis ta hääks arwab ja rüükida, mis meelde tuleb, waelon walitsus majas ja nii kaua kui minul silmad lahti on, on ka see üks süäl lahti iga ühe jaoks, kes enese suud taltsutada ei jõua ja minu kodust rahu rikub. Kui teie täna siit lähete ja seda te peate, siis teadke, et üle selle läwe teie jälg enam tagasi ärgu astugu, seda ütlen mina, ~~ex~~ selle talu peremees, Wäljaspool minu talu piirisid wõite teha mis hääks arwate, wõite kohut käia, protsessida, kõik, kõik - kuid talu on ja jääb mulle ja minu pojale.
(Pikk waheteg. Wälja paistab kuu). (Koor haugub).

NI'LS (wõtab mütsi ja wõtmed kapi otsast, läheb wälja).

KÖSTER (wäikselt järel mõteldes). Teie olete liiga kare, enamd Andersen! See on ja jääb ikkagi nende isataluks - kohaks kus nad sündinud ja omad ilusamad nooruse aastad täis ilma süütust mööda on saatnud.

KÖSTRI PROUA (nuttus). Armas mees, sina -

MARENSTINE (mõttes). Jah, ja teil on õigus Slo-man! (Kordab mõttes). Ilmasüütad nooruse aastad! (Räägib wäikselt). Nad tahtsid mind enesete suguseks teha, nende aastate jooksul, kus ma nendega olen kokku puutunud, aga ma wõin ja tahan näidata, et nad seda kätte ei ole saanud, k u i a i n u l t s e d a ü h t e k a o i o l e k s. (Kõwendades). Ma ei taha tüli cestwõtja olla, selle pärast jäägu wabaks neile see üks, kust nad niipalju aastaid sisse ja wälja on käinud, oma häd ja kurjust enesega kaasa kandes.

HANS-HENRIK. Ja sina Marenstine oled -

RASMUS (äkli wihasel). Kurat!

MARENSTINE. Pidade oma suu, nüüd ja edaspidi, kui teil tahtmist ei ole, et meie wahel waen peab walitsema.

SÖREN--ROSIN (naerab). Hi, hi, hi, hi.

TEENIJA (toob suure pruuni kruusiga kohvi ja ja koort).

MARENSTINE (kallab sisse, Teenija ära).

HANS-HENRIK (vihaseilt läbi hammaste). Siis on küll kõige parem, kui me waataksime, et kodu saame!

MARENSTINE (külma rahuga). Enne wõiksite küll tassikese kohwi juua.

SÖREN-ROSIN. Jah, hämmeceloga!

KOSTER. Jah, wõiks!

KOSTRI PROUA. Jah!

(Teised ei vasta)

SÖREN-ROSIN (istub koht Nr. 4).

KOSTER (istub koht Nr. 1).

KOSTRI PROUA (istub koht Nr. 2).

(Mehed haklawad riidesse panema, siis nae= sea ka, siis Rasmus ette poole tulles järele tuleb Hans-Henrik, räägiwad oma wahel, mitte ägedalt).

MARENSTINE (tallitab laua juures).

(Waikus).

KOSTER. Tagasi sõiduks saime kuuwalguce!

EMAND RASMUS. Ja, selgele läinud -

SÖREN-ROSIN. Kas ma ei ütelnud, härra Gloman?

HANS-HENRIK (ette poole tulles). Siis sa jääd selle juurde kindlaks, et meie midagi ei saa?

MARENSTINE. Jah!

HANS-HENRIK. Siis peame küll teist teed tar= wutama.

MARENSTINE (külmalt). Teist teed... tarwita= ge! Kuid teadge seda, mis ma ütlesin, et mitte panast krossi ei pea te saama, mitte küüne würtgi.

(Lähewad üksast wälja ilma jumalaga jätmata).

EMAND RASMUS (üksi tuleb jumalaga jätma). Tüt= reke, tütreke! (nuttes). Kui sull pehmeme süda oleks! (annab kätt, suudlewad, läheb teistele järele).

MARENSTINE. See on õnn, et mul seda ei ole,

siis ei oleks ma enam siin, vaid nende lõugade vahel - (Wankri mürin, koer haugetab kaks korda. Koik on vaikne, seps ja väljas, kuu valgus paistab aknast õige heledalt sisse).

KÖSTER (on söömise lõpetanud, tõuseb üles, kätt andes Marenstinele). Kui rahulik siin nüüd on, nii vaikne nii kodune! Hoidke seda rahu siin alles, emand Andersen, selle mälestuseks, keda te nii õiglaselt ja truult armastanud olete, kuni tema viinase hingetõmbuseni. Jumala õnnistus olgu teiega! (Panewad ennast riidesse, Sören sööb edasi).

KÖSTRI PROUA. (suudleb Marenstinet, ise nuttab). Jumalaga tütreke, jumalaga.

MARENSTINE (sõudab neid välja, tuleb väha aja pärast tagasi. Wankri mürin läheb kaugemale, üksi pantakse kinni.)

12 e t t e a s t e.

MARENSTINE. SÖREN-ROSIIN.

MARENSTINE (tuleb sisse, istub küsi põsakile „laua otsa koht Nr.6) vaikuse).

SÖREN-ROSIIN. Ei tea kas kodu minna, wõi -

MARENSTINE. Jah, seda sa peaksid tegema, on juba ööse -

SÖREN-ROSIIN (lähleb Riidesse pane ma).

MARENSTINE (wiib asju kööki, kus teenija abiks tuleb lauda koristama; ~~xxx~~ Sell ajal ei räägita, kui teenija seps on).

SÖREN-ROSIIN. Ode! (meelitades). Küll sina aga mõistad, sa ütlesid nendele omati kord nii, et nad mäletawad oma õigust. Ode, seda ma sinu poolt ei oodanud.

MARENSTINE (huiwalt). Jah, kui inimesel midagi kartu ei ole, kui ta südame tunnistus puhas on, siis võib ta seda (wiib

viimasodasjad kööki).

SÖREN-ROSIIN, Iseenesest mõista, siis wõib ta.
(On riidesse panemisega walmis).

MARENSTINE (tuleb tagasi).

SÖREN-ROSIIN. Tead sa, öde, mis ma weel iseene-
sest olen mõtelnud?

MARENSTINE (kes laua kattet kokku paneb). Noh?

SÖREN-ROSIIN. Ma mõtlesin seda, et ma süält
urtsikust ära sinu juurde wõiksin kolida.
Siis ei oleks kellegile midagi maksta tar-
wis. Ja sull on siin ruumi küllalt ähe ini-
mesele; Ma wõin ju ka peretoas elada ja tööpink
wõib talwel rehe toas olla.

MARENSTINE. Jäta need mõtted, armas Sören, ja
jää sinna, kus sa oled. Nüüd pead sa ka-
hekordselt tõsse hakkama, sest minul ei
ole nüüd enam seda, kelle aidast ma sulle
leiba andsin. Nüüd on see minu ait. Kui
mul sind ehk mõnikord tarwis on, küll ma
sulle siis sõna saadan. Jumalaga.

SÖREN-ROSIIN. (kohmetult). Ja jah, noh siis hääd ood!

MARENSTINE. Hääd ood, Sören!- Mine köögi uksest,
süül eeskojas laudil ukse taga on wõid ja
juusta rüti sisse köidetud.

SÖREN-ROSIIN (läheb, wõtab ahju püält kübara,
unustab aga wihmawarju ahju nurka).

MARENSTINE. See oli wiimane... (Läheb mõttes
akna juurde, waatab silmapilgu wälja, tuleb
tagasi, wõtab laua püält lina paneb kummuti.
Ka walge põlle eest paneb kummuti. Wõtab
oma musta ülikonna ära ja paneb kappi. Ai-
kirju alusundruk jääb selga. Wõtab saapad
paneb kappi; pöörab kapi ukse lukku, lä-
heb lapse hälli juurde, kattab seda kinni,
siis ohkab kuuldawalt, ajab ennast weel üks
sekund sirgu, selg rahwa poole, ringutab nii
luud naksatawad, siis naerab kuuldawalt, lü-
hidalt ja rõõmsalt; lükkab kardinat korwale,
läheb sinna taha ja wõtab wiimased riided sel-
last ära, lütab sirgu wõol kardinat taga, wäljas
wäljas pandakse uks kinni, siis lukku).

1 S e t t e a s t e .

MARENSTINE. NIELS (siis) SÖREN-ROSIN.

NIELS (tuleb sisse).

MARENSTINE (tuleb kardinale tagast nähtawale, mitte palju, küsib narilikult). Kas sina oled Niels?

NIELS (wastab niisama). Jah! (Paneb wõtmed kapi pääle, ajab kuue ja westi seljast ära, istub oma wana koha pääle, koht Nr.6, tahab mõtlema jääda. Waikselt). Ah!

MARENSTINE (On ilma liigutamata see aeg teda waadelnud). Siis tule ometi - ... (Heidab woodi, hingab kuuldawalt).

NIELS (wotab saapad ära, läheb, tõmbab kardinad ette).

SÖREN-ROSIN (tuleb selsilmapiilgul tasa oma wihmawarju järele, tal on rüti sees wõi ja huust kaasas, jääb seisma, kuulatab, kuidas Niels woodisse hoidab).

NIELS (ohkab). Ah!

MARENSTINE. Ma mõtlen, nüüd jätawad nad meid ja meie poja rahule...

SÖREN-ROSIN (wõtab oma wihmawarju, rüügib rahwa poole mõttes). Jah, armas Lars Andersen, meie oleme kõik teatawal wiisil nina-pidi wectud. (Jääb tummalt seisma).

Eesriie lungeb aegamööda.

Ar 915

Wied